

Samling af Afgørelser

Sag C-617/10

Åklagaren
mod
Hans Åkerberg Fransson

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Haparanda tingsrätt)

»Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder — anvendelsesområde — artikel 51 — gennemførelse af EU-retten — bekæmpelse af handlinger, der skader Unionens egne indtægter — artikel 50 — princippet *ne bis in idem* — national ordning, hvorefter den samme culpøse handling sanktioneres ved to separate procedurer, en administrativ og en strafferetlig — forenelighed«

Sammendrag – Domstolens dom (Store Afdeling) af 26. februar 2013

1. *Præjudicielle spørgsmål — Domstolens kompetence — grænser — anmodning om fortolkning af Unionens charter om grundlæggende rettigheder — national lovgivning med tilknytning til EU-retten — Domstolens kompetence*

(Art. 267 TEUF; Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder, art. 51, stk. 1)

2. *Grundlæggende rettigheder — Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder — anvendelsesområde — national lovgivning med tilknytning til EU-retten — lovgivning, der sanktionerer tilsidesættelse af EU-retlige bestemmelser — en medlemsstats virke, der ikke fuldt ud er reguleret af EU-retten — såvel chartret som nationale normer til beskyttelse af grundlæggende rettigheder finder anvendelse*

(Art. 325 TEUF; Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 51, stk. 1; Rådets direktiv 77/388, art. 2 og 22, og direktiv 2006/112, art. 250, stk. 1, og art. 273)

3. *Grundlæggende rettigheder — princippet *ne bis in idem* — kumulation af skattemæssige og strafferetlige sanktioner for samme culpøse handling — skattesvig — tilsidesættelse af nævnte princip — foreligger ikke*

(Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 50)

4. *Præjudicielle spørgsmål — Domstolens kompetence — grænser — generelle eller hypotetiske spørgsmål — spørgsmål af abstrakt karakter, der er rent hypotetisk i forhold til genstanden for tvisten i hovedsagen — afvisning*

(Art. 267 TEUF)

5. *Grundlæggende rettigheder — den europæiske menneskerettighedskonvention — forholdet mellem konventionen og en nationalretlig regel — dette forhold ikke omfattet af EU-retten anvendelsesområde*

(Art. 6, stk. 3, TEU; Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 52, stk. 3)

6. *EU-ret — forrang — retspraksis, der begrænser pligten til at undlade at anvende en bestemmelse, der er i strid med Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder — ikke tilladt*

(Art. 267 TEUF; Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder)

1. For så vidt angår medlemsstaternes virke er anvendelsesområdet for Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder defineret i dets artikel 51, stk. 1, hvorefter chartrets bestemmelser kun er rettet til medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten. De grundlæggende rettigheder, der er sikret ved Unionens retsorden, kan således anvendes i alle situationer, der reguleres af EU-retten, men ikke uden for sådanne situationer.

Domstolen kan således ikke bedømme en national lovgivning i henhold til chartret, når denne lovgivning ikke er omfattet af EU-retten. Når en sådan lovgivning er omfattet af EU-retten, skal Domstolen derimod inden for rammerne af en anmodning om præjudicial afgørelse give alle de oplysninger med hensyn til fortolkningen, som kræves, for at den nationale ret kan vurdere, om denne lovgivning er i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, som Domstolen skal beskytte.

(jf. præmis 17 og 19)

2. Når en ret i en medlemsstat skal efterprøve, om en national bestemmelse eller foranstaltning er forenelig med de grundlæggende rettigheder, og denne bestemmelse eller foranstaltning gennemfører EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1, i en situation, hvor medlemsstaternes virke ikke fuldt ud er reguleret af EU-retten, er det fortsat muligt for nationale myndigheder og retter at anvende nationale normer til beskyttelse af de grundlæggende rettigheder, forudsat at denne anvendelse ikke gør indgreb i det beskyttelsesniveau, som er fastsat i chartret, således som dette fortolkes af Domstolen, eller i EU-retten forrang, enhed og effektive virkning. Når de nationale retter skal fortolke chartrets bestemmelser i denne henseende, har de mulighed for og i givet fald en forpligtelse til at forelægge Domstolen en anmodning om præjudicial afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF.

Pålæggelse af skattetillæg og strafforfølgning for skattesvig på grund af urigtige oplysninger afgivet på området for merværdiafgift udgør således en gennemførelse af artikel 2, artikel 250, stk. 1, og artikel 273 i direktiv 2006/112 om det fælles merværdiafgiftssystem (tidligere sjette direktivs artikel 2 og 22) og af artikel 325 TEUF og dermed en gennemførelse af EU-retten i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i chartrets artikel 51, stk. 1.

Den omstændighed, at den nationale lovgivning, som ligger til grund for nævnte skattetillæg og strafforfølgning, ikke er blevet vedtaget for at gennemføre direktiv 2006/112, berører ikke denne konklusion, idet anvendelsen heraf har til formål at sanktionere en tilsidesættelse af nævnte direktivs bestemmelser og dermed har til formål at gennemføre den forpligtelse, som medlemsstaterne i medfør af traktaten har til effektivt at sanktionere adfærd, der skader Unionens finansielle interesser.

(jf. præmis 27-30)

3. Princippet *ne bis in idem*, der er fastsat i artikel 50 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, er ikke til hinder for, at en medlemsstat for den samme manglende overholdelse af angivelsespligten på området for merværdiafgift først pålægger et skattetillæg og dernæst en strafferetlig sanktion, for så vidt som den første sanktion ikke har en strafferetlig karakter, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at bedømme.

Med henblik på at sikre den fulde opkrævning af indtægter i forbindelse med merværdiafgift og herved beskytte Unionens finansielle interesser kan medlemsstaterne nemlig frit vælge, hvilke sanktioner der skal finde anvendelse. Disse sanktioner kan således have form af administrative sanktioner, strafferetlige sanktioner eller en kombination af disse. Det er først, når skattetillægget har karakter af strafferetlig sanktion som omhandlet i chartrets artikel 50, og når det er blevet endeligt, at nævnte bestemmelse er til hinder for, at der mod den samme person indledes en strafforfølgning for de samme handlinger.

Med henblik på at bedømme den strafferetlige karakter af skattetillægget er tre kriterier relevante. Det første kriterium er den retlige kvalificering af lovovertrædelsen i national ret, det andet kriterium er selve lovovertrædelsens art, og det tredje kriterium er karakteren og stregheden af den sanktion, som den pågældende risikerer at blive pålagt.

(jf. præmis 34, 35 og 37 samt domskonkl. 1)

4. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 40-42)

5. EU-retten regulerer ikke forholdet mellem den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og medlemsstaternes retsordener og fastsætter heller ikke, hvilke konsekvenser en national ret skal drage i tilfælde af konflikt mellem rettighederne sikret ved denne konvention og en bestemmelse i national ret.

Selv om de grundlæggende rettigheder, der er anerkendt i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder, udgør generelle principper i EU-retten, således som det bekræftes af artikel 6, stk. 3, TEU, og selv om artikel 52, stk. 3, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder bestemmer, at de af chartrets rettigheder, som svarer til dem, der er sikret ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder, har samme betydning og omfang som i nævnte konvention, udgør den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder nemlig ikke et retligt instrument, der er formelt integreret i Unionens retsorden, idet Unionen ikke har tiltrådt den.

(jf. præmis 44 og domskonkl. 2)

6. EU-retten er til hinder for en retspraksis, hvorefter den nationale rets pligt til at undlade at anvende enhver bestemmelse, der er i strid med en grundlæggende frihed som sikret ved Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, er underlagt en betingelse om, at denne uoverensstemmelse klart fremgår af chartret eller den dertil hørende retspraksis, da en sådan praksis fratager den nationale ret muligheden for fuldt ud at bedømme, i givet fald i samarbejde med Domstolen, om nævnte bestemmelse er forenelig med chartret.

En sådan retspraksis har nemlig til følge, at EU-rettens virkning begrænses ved, at den dommer, der er kompetent til at anvende EU-retten, fratages muligheden for, når han anvender denne, at foretage, hvad der kræves for at udelukke nationale lovgivningsbestemmelser, der måtte udgøre en hindring for EU-rettens fulde virkning.

(jf. præmis 46 og 48 samt domskonkl. 3)